

**Jablkoň. A táta na poslední procházce do Rovenska, září 2006.
Teď by měl 104. narozeniny.**

Milý čtenáři!

Když tak sleduji zprávy o snižování teplot ve veřejných budovách, tedy i v nemocnicích a domech seniorů, říkám si, že člověk by se měl den co den modlit, aby vydržel co nejdéle samostatný... 😊

♦ Muzeum Českého ráje v Turnově chystá nové výstavy u příležitosti oslav první písemné zmínky o městě. Vernisáž se odehraje **ve čtvrtek 8. září** v 17 hodin v atriu muzea. Na housle zahraje Anežka Charousková a na kontrabas Jindřich Konvalinka.

Svět se mění neustále, v Turnově to není jinak. Výstava *Proměny „moderního“ města, staré pryč a nové sem – Objektivem Pavla Charouska, Pavla Jakubce, Břetislava Jansy a Pavla Matyše* přináší pohled na proměny města v posledních třiceti letech. Autory vám asi netřeba představovat...

Při svých každodenních cestách městem řadě místních zevšedněly památky, které je v Turnově obklopují, proto se turnovské muzeum rozhodlo připomenout a blíže představit kulturní pamětihodnosti na území města zapsané na Ústředním seznamu kulturních památek. Přiblíží také další objekty, které by na seznam v budoucnu rozhodně mohly patřit. Výstavu *Kamenná paměť města – kulturní památky Turnova* můžete navštívit do 30. října.

Kurátory výstav jsou Lenka Laurynová a David Marek.

♦ Kulturní tipy

Pondělí 5. září od 14:00, klubovna penzionu Výšinka.

Markvarticové, zakladatelé města Turnova a hradu Valdštejna

Přednáška Radima Štíchy o rodu Markvarticů, který stál u zrodu města Turnova a hradu Valdštejna. Přednáška se koná v rámci projektu Aktivně ve stáří pro klienty DPS Výšinka a další zájemce z řad veřejnosti. Koná se v nově upravených prostorách klubovny v přízemí penzionu, a to k výročí 750. let od první zmínky o městě Turnově.

Pondělí 5. září od 17:00, pobočka knihovny na vlakovém nádraží v Turnově II.
Beseda s Alenou Vitáskovou, aneb o vymahatelnosti práva, cen energií a inflaci, ale i o knihách a životě

KULturnÍ CENTRUM TURNOV uvádí

MALÁ (DOMÁČÍ) SCÉNA

KUS

září 2022 – kavárna KUS – 19.00 hodin

pátek 2. září
**BLUES-ROCK
NONSENSE 1984
& JIŘÍ KONVRZEK**

sobota 3. září
**TRIBAL FORCE &
UNBEATABLE LABEL**

pátek 9. září
**MARIE ŠPAČKOVÁ
OUHRABKOVÁ**

sobota 10. září
**ONDŘEJ HALAMA
& PRANIC**

pátek 23. září
ROZUMBROTHERS

Už na začátku září se z letních scén přesuneme opět do vnitřních prostor.
Novou sezónu koncertů Malé (domácí) scény zahájíme už 2. září.
Těšit se můžete na rozmanitou směsici budoucích žánrů, z které si každý vybere ten svůj.
Změna programu vyhrazena.

Začátek akce vždy v 19 hodin. Vstupné na všechny koncerty je dobrovolné.

Před časem jsem v Trosečniku uvedl text o historii cukrárny pana Jíny, který uveřejnilo Muzeum Českého ráje. Avšak v Turnově byli nejméně ještě další dva cukrářští mistři a podnikatelé. O nich se rozepsal pan Otakar Grund.

♦ CUKRÁRNY V TURNOVĚ

Jínova cukrárna v dnešní Hluboké ulici byla legendární, avšak takových starých obchodů, které tu přetrvaly ještě z prvorepublikové doby, bylo více, a skoro u všech byly v jejich zázemí vlastní pekárny sladkého zboží, které většinou patřily rodinám majitelů. Mnozí z nich svoji živnost úspěšně provozovali ještě dlouho po druhé světové válce i po komunistickém převratu v roce 1948.

Například malý krámk s vlastními výrobky měl na horní straně náměstí, hned vedle původní rohové prodejny papíru a školních potřeb, tehdejší Narpy, pan Trsek. Malý, drobný, přívětivý a ne-smírně pohyblivý človíček tu prodával své sladké pečivo, které s manželkou po nocích pekli a zdobil v malé pekárničce vzadu. Do krámk s kamennou podlahou a rohovým pultem tak chodili stálí milovníci jeho zákusků, které se dělily především na čokoládové a ovocné.

K jeho vyhlášeným specialitám však patřily šátečky se šlehačkou a pak naprosto bezkonkurenční trubičky se sladkou pěnou – kremrole. Ty pan Trsek pekli podle

tajného receptu z vlastnoručně vyráběného lehoučkého lístkového těsta a ty se pro svoji kvalitu na pultu skoro nikdy ani „neohřály“. Stály tenkrát osmdesát haléřů a mizely hned, aby se vzápětí staly doplňkem odpolední kávičky v mnoha rodinách. Stalo-li se někdy náhodou, že přece jen jeho nabídka převýšila poptávku zákazníků, pan Trsek už po čtvrté hodině odpolední zbytek trubiček prodával za polovinu ceny. Nechtěl totiž, aby mu trochu seschlé choulostivé zboží ohrozilo jeho vyhlášenou kvalitu, nebo nedej bože, aby mu na pultě zbylo. Natolik si své pověsti cenil.

Na náměstí, v sousedství dnešního Informačního centra, původní budovy Narpy, je zazděný vchod do původního malého cukrářského krámku pana Josefa Trska.

Foto: autor

Další cukrárnou byl obchod rodiny Černých, sotva dvě stě kroků od pana Trska, a to na rohu ulice Československé armády, dnes Skálové, a uličky Děkanské. V rozlehlém obchodě s vysokou stropní klenbou, který na nás kluky i v létě dýchal příjemným chladem, byl vždy veliký výběr zákusků všeho druhu, od čokoládových indiánek, likérových špiček, až po ovocné a dortové řezy, a samozřejmě celé ořechové, krémové a čokoládové dorty. To všechno pekli členové rodiny Černých i jejich zaměstnanci ve velké vlastní pekárně, která stála v rozlehlé zahradě za domem. Tady byla vedle dobových sezónních pamlsků a bonbónů k dostání také snad nejlepší zmrzlina v Turnově, kam na ni už od jara proudily děti z nedalekých škol „Chlapecké“ a „Dívčí“. K dostání byla většinou vanilková, kávová, kakaová a pak zcela bezkonkurenční jahodová. Paní Černá je všechny obratně vybírala z oválných porcelánových nádob v chlazeném pultu kovovými naběrkami s ocelovým pěr-kem, které po stisknutí vylou-plo chladem tvrdý půlkulatý kopeček do mystičky z lisova-ného pečeného těsta. To se nakonec mohlo sníst jako zákusek. Malé kopečky zmrzliny byly za sedmdesát haléřů, velké, větší naběrkou, za dvě koruny. Velký, nebo tři malé jsme dostali do jedlé mystičky, čtyři či dva velké už nám dávala automaticky do oválné krabičky z vosko-vaného papíru a k ní malou plochou dřevěnou špacht-ličku. To vše samozřejmě v ceně.

Přímo na místě dnešního obchodu hodináře pana Bukvice, dnešní ulici Skálové, byla cukrárna rodiny Černých.

Další cukrárna v Turnově byla až nad železničním viaduktem po levé straně, naproti staré cihelně, kousek před Kudrnáčovými hodinami. Byla to rovněž velká prodejna s mozaikovou kamennou podlahou a v zadní části s pekařským zázemím. K dostání tu byla rovněž zmrzlina a sladké bonbóny, a z pečiva tu měli výborné ovocné řezy, krémové kornoutky a pak veliké, čokoládou polévané trojúhelníkové „střechy“ s krémovou náplní a kandovaným ovocem. Snad nejznámější cukrárna v Turnově však byla ta na rohu ulice, naproti prodejně obuvi, zvané Baťovna, které se až do jejího zrušení říkalo tradičně „Rupa“.

V pasáži domů, která už dnes ustoupila i se sousedním pivovarem rozsáhlému parkovišti, byl tajemný krámk. Sice s velmi skromným výběrem sladkého pečiva a zákusků, ale s velikým sortimentem všech nejrůznějších bonbónů, čehož jsme si jako děti nesmírně cenily. V baňatých skleněných nádobách tu byly k dostání levné modravé a navoněné fialky, červené silně aromatické maliny, na kousky štípané oválné a vnitřně zdobené špalky, později pak kulaté a žíhané ovocné kuličky, obrovský sortiment plochých mejdlíček a lízátek těch nejrůznějších barev a chutí. Byly tu i podlouhlé, v celofánu balené ovocné tyčky, které jsme vydrželi olizovat třeba i po dva dny. Nabídku později obohatily i „gumoví“ hadi, kteří tak z trhu pozvolna vytlačili původní turecký med. Ten původní byl však žlutavý, tvrdý a prodával se jako drobné i větší kousky na váhu, podle toho, jak se zrovna prodavači podařilo useknout.

Všechny cukrárny v městě však měly v trvalé nabídce čokoládové trubičky s bílým krémem, koňakové špičky, kokosky, zmíněné kremrole, čokoládové placky s ovocem a řadu ovocných, ořechových a kokosových řezů. My, jako děti, jsme se nejvíce těšily na příchod jara a s ním každoroční nabídku zmrzlin. Jeho příchod nám většinou oznámil velikonoční čas, kdy běžný sortiment rakviček a čokoládových indiánků najednou na pultech osvěžila pěnová kuřátka s žlutavou cukrovou polevou, hnědavé slepičky s červenými hřebínky, i mohutní tmaví a kropenatí kohouti, z materiálu podobného.

Můžeme dnes třeba hovořit o nostalgii, ale doby, kdy děti za jedinou korunu odcházely spokojeně s pytlíkem sladkostí, s dvacetníkovým lízátkem, nebo kdy i ty chudší často dostaly pár bonbónů zdarma od štědrého cukráře, jsou už asi opravdu nenávratně pryč.

/ Otakar Grund

turnovsko

♦ **SVIJANY** – Rekonstrukce mostu ve Svijanech přes silnici D10 pokračuje. O víkendu 3. a 4. září dojde k osazování nosníků mostovky. Přinese to s sebou některá dopravní opatření.

◆ ROTŠTEJN –

Program:

Zahájení - 17:00

Zpíváme si pro radost a opékáme laskominy ze zásob ctěného návštěvnictva

Cca 18:15 - pohádková prohlídka hradu pro děti

Cca 19:30 - prohlídka hradu pro dospělé

Závěrečné překvapení
Předpokládáný konec akce 21:00

Pohádková noc

3.9.2022 na hradě Rotštejn

◆ MALÁ SKÁLA –

Maloskalská Galerie Josefa Jíry, z. s.,
a obec Malá Skála
Vás zvou na výstavu

Pavλίna Kvita – sochy
Rozálie Prokopcová – obrazy

a na zahájení v sobotu 27. 8. 2022 v 17 hodin
Galerie Josefa Jíry – Boučkův statek – Malá Skála
Otevřeno denně, kromě pondělí, 11–17 hodin

Výstava potrvá do 25. 9. 2022

lomnice n/p

semily

◆ Poslední letní hudební pozvánka je na hudební *MEMORIÁL TOMÁŠE HYKY*, který proběhne na Ostrově **v neděli 4. září** od 14 hodin. Již popáté hudebně zavzpomínáme na výborného muzikanta a zveme Vás na country odpoledne s kvalitní hudbou, o kterou se postará skupina *KAPELNÍCI* ze Železného Brodu a folková skupina *MAROLA* z Prahy.

Hvězdou hudebního odpoledne bude Robert Křesťan a legendární brněnská skupina ze sedmdesátých let *TRAPEŘI*, první kapela Roberta Křesťana, která letos slaví 50. let od svého vzniku!

Přijďte si poslechnout písničky jako jsou třeba Pojd' me se napít, Královna cest, Balada o cínovejch vlnách, Dostal jsem facku od silnice, Jesse Younger nebo Pět prázdných sluncí. Memoriál je pořádán ve spolupráci Kulturního centra Golf a kapely Sapr, jíž byl Tomáš členem.

Na všechny letní akce je vstupné dobrovolné. V případě nepříznivého počasí proběhne program (až na výjimku) v KC Golf.

♦ **VYSOKÉ n/J** – Výstavba lůžkového pavilonu v Ústavu chirurgie ruky, která začala loni v červnu, má zpoždění. Podle původních plánů měla skončit letos v srpnu, práce ale zřejmě potrvají o půl roku déle. Zpoždění je pro nemocnici velkou komplikací, řekl ředitel vysockého ústavu Ludvík Hovorka.

Specializovanému pracovišti bude podle jeho odhadu v následujících měsících 12 až 13 lůžek. "Někteří pacienti budou muset být posunuti, co se týče termínu operace," dodal.

Firma, která pavilon staví, zpoždění prací podle ředitele nemocnice zdůvodňuje zdražováním stavebních materiálů a nedostatkem pracovníků.

(Genus; foto Větrník)

♦ **SPÁLOV – SPÁLOVSKÉ BABÍ LÉTO**

3. 9. 2022, 14:00, Spálovská evangelická modlitebna

Výstava výtvarníků bude poctou dílu Jiřího Salaby. V kulturním programu vystoupí Jana Vávrová a Jarmila Jermářová-Vávrová.

♦ **ŽELEZNÝ BROD** – Škodu asi za 2,5 milionu korun způsobil podle prvního odhadu v noci na minulý pátek požár roubenky v Železném Brodě. Příčinu vzniku požáru zatím hasiči neznají. Při požáru nebyl nikdo zraněn.

Roubený dům hořel na těžko přístupném místě. „Při příjezdu první jednotky byl již požárem zasažen celý objekt,“ uvedli hasiči.

Pro dostatečnou dodávku vody pro hašení si zřídili čerpací stanoviště v Železném Brodě a Koberověch. Jejich zásah trval téměř do pátečních 05:00.

Snažili se také zabránit rozšíření požáru na vedlejší objekt. Hasičům se podařilo při zásahu zachránit majetek zhruba za dva miliony korun.

(Náš REGION – ČTK; foto hasiči Libereckého kraje)

♦ **ŽELEZNÝ BROD** –

STHODO LA SKĽENČINATAR – POSKLÁDÁNO ZE SKLA

VERNISÁŽ VÝSTAVY OBRAZŮ RUDOLFA DZURKA

2.9.2022 v 17.00

Městská galerie Vlastimila Rady v Železném Brodě

úvodní slovo Erika Manuš

doprovodný program

Bengale Manusha a Patrik Kotlár a spol.

Projekt „Spojeno sklem!“ je podpořen z Fondů EHP.

Podzimní pouť k uctění Povýšení svatého kříže

Kittelův areál Krásná, Pěnčín u Jablonce nad Nisou

sobota 10. a neděle 11. září 2022

sobota 10. září

Lípa Musica - kostel sv. Josefa

19.00 Jen ten, kdo touhu zná... Hana Blažiková - soprán, Andreas Staier - klavírní skladatel
Zazní díla: F. Chopina, F. Schuberta, R. Schumanna

neděle 11. září

10.00 Poutní mše svatá s pobožností ke svátku svatého Kříže - kostel sv. Josefa.

11.00 Kittelův dům a jeho historie - komentovaná prohlídka s přednáškou.

11.00 Pouť za vodou. Od studánky k lesu vodu nesu - procházka k prameni Žernovníku - studánka u kostela sv. Josefa.

12.00 Janáček - koncert pěveckého sboru - kostel sv. Josefa.

13.00 Výstava Společně do minulosti a do budoucnosti - komentovaná prohlídka výstavy i Kittelovska s tématem dalšího rozvoje areálu.

13.45 Vedle workshopů s textilní a sklářskou tematikou se uskuteční sklizeň lnu a ukázky jeho dalšího zpracování - máčení.

14.00 Rok hospodáře od jara do zimy - přednáška Vladimíry Jakoubkové - Kittelův dům.

14.00 Pohádka pro děti O pyšné žirafě - Michael Vaněk - Kittelův dům.

15.00 Michael Pospíšil - jarmareční písně - Kittelův dům.

16.00 Mše svatá s krátkou promluvou a pobožností svatých schodů - kostel sv. Josefa.

Celý den:

- Workshopy s textilní a sklářskou tematikou.
- Komentované prohlídky Kittelova domu a kostela.
- Prodej řemeslných výrobků a tradiční domácí občerstvení.

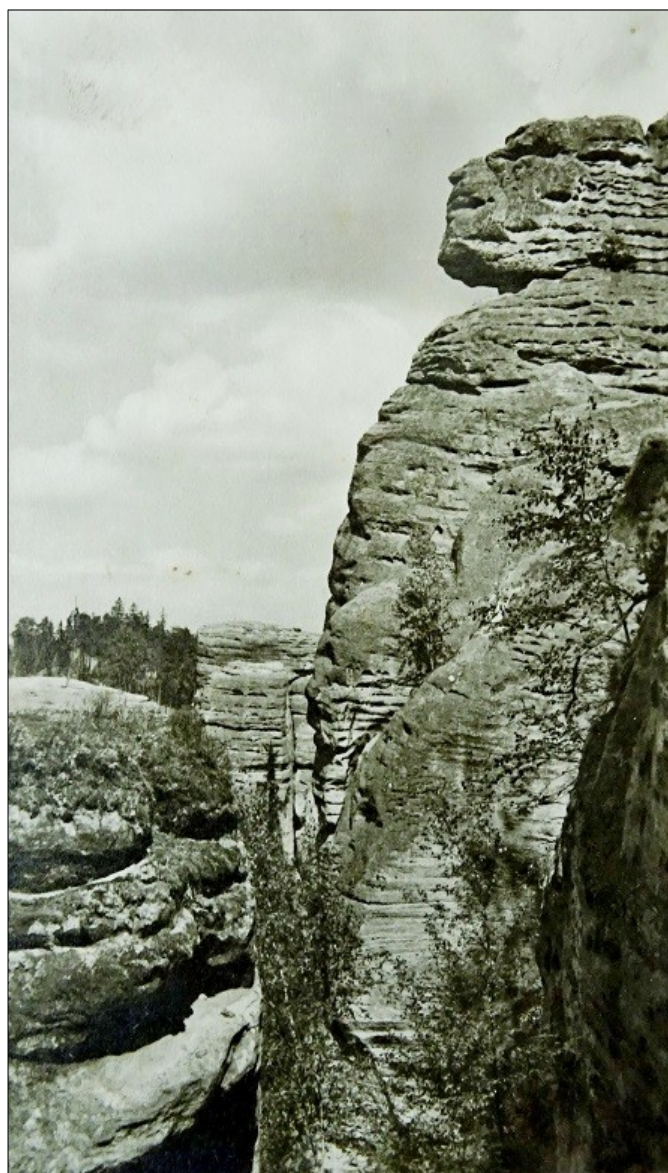
Kittelův dům:

- Výstava Fotografománie Liby Novotné.
- Výstava Krásná a Oybin - minulost a současnost a vize do budoucnosti.

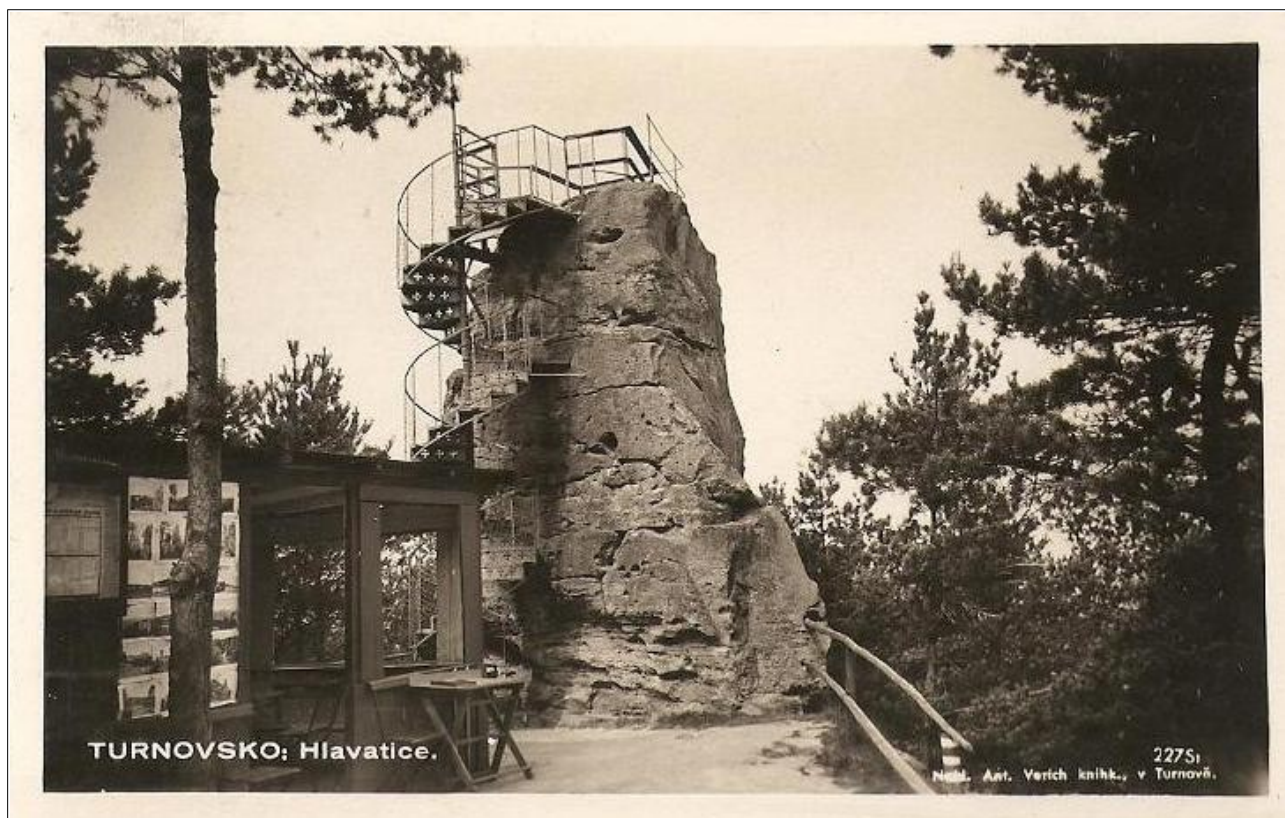
Změna programu vyhrazena.

Pohlednice odeslána 1938.

ČESKÝ RÁJ – Prachovské skály.
ORBIS. Bez dalších údajů

Nakl. Ant. Verich, knihk. v Turnově. Bez dalších dat

**Akademický malíř Jaroslav Klápště: Radnice v Lomnici nad Popelkou.
Městské muzeum a galerie v Lomnici nad Popelkou. Datováno 1996**

♦ **JILEMNICE** – Od září do prosince 2022 bude v areálu nemocnice probíhat oprava silnice, spojená s vybudováním chodníků. Po dobu opravy prosíme návštěvníky, pacienty, dopravní obsluhu i zaměstnance nemocnice, aby respektovali změny přístupu pěších osob a vjezdu vozidel. K parkování doporučujeme po dobu rekonstrukce využít výhradně parkovací plochy mimo areál (sportovní hala, Autoklub Krakonoš, příjezdová silnice Ve Vrbičkách od Mříčné, parkoviště v ul. Komenského apod.). Aktuální informace o opravě budou zveřejněny na webu a Facebooku nemocnice. Vlastní provoz nemocnice nebude nijak omezen.

♦ **JIČÍN** – Rada města schválila vítěze veřejné zakázky na provozování Valdštejnské lodžie. Je jím Valdštejnské imaginárium, jehož představitelé se přihlásili do soutěže a splnili všechna požadovaná kritéria v zadávací dokumentaci. Imaginárium bylo jediným uchazečem o zakázku. S městem Jičín uzavře dohodu do konce roku 2028.

V současné době se v Lodžii dokončuje rozsáhlý, evropskou dotací podpořený projekt Cesta Valdštejnských architektů, jehož cílem mimo jiné bylo vestavět nový multifunkční sál do budov při Čestném dvoře. Protože zhodnocení nemovitosti je citelné, otázka provozovatele musela projít veřejnou soutěží.

Ve zmíněném víceúčelovém sálu bude po otevření minimálně po dobu pěti let k vidění animovaná multimediální expozice o valdštejnské architektuře.

Příležitostně se v něm budou pořádat představení nebo workshopy, ale to pouze v rozsahu čtyř až pěti dnů v každém měsíci. (Jan Jireš)

♦ **LÁZNĚ BĚLOHRAD** – V neděli 28. srpna se uskutečnilo slavnostní otevření nové budovy městského úřadu a zrekonstruované části náměstí K. V. Raise v Lázních Bělohrad. Původní dosluhující radnice, ve které úřad sídlil od konce druhé světové války byla v havarijním stavu, navíc prostory pro úředníky byly dlouhodobě kapacitně nedostačující, proto se město rozhodlo postavit novou v hodnotě téměř 67 milionů korun.

Stavební práce architektonicky zajímavé moderní budovy začaly loni v květnu. Generálním dodavatelem byla společnost SYNER. Třípodlažní novostavba je charakteristická velkými okny a prostorově tvarovanou fasádou z cihelných pásků. „Nový městský úřad je bezbariérový s výtahem, takže i handicapovaní budou mít dovnitř snazší přístup,“ uvedl Václav Brodský, technický ředitel SYNERu.

Vnitřní ochoz je osazen vkusným mosazným zábradlím a teracové podlahy v přízemí zdobí nápadné rozetové vzorování, které se objevuje i na chodnících v centru lázeňského města.

Kromě kanceláří bude v budově i informační centrum a společenský sál pro jednání zastupitelů nebo pro pořádání nejrůznějších kulturních akcí. Za zmínku stojí i výstavba rychlodobíjecí stanice pro elektromobily v těsné blízkosti úřadu.

Kromě radnice a části náměstí, kterému nově dominuje hranatá kašna od sochařky Moniky Immrové se dočká rekonstrukce i přilehlá ulice Karla Moora, která dostane nový povrch a chodníky. (Zdroj a foto: Syner)

♦ **SOBOTKA** – Pozvánka není úplně čitelná, tak to podstatné – 3. září ve 14 hodin v zahradě Šolcova statku.

Šolcův statek v Sobotce

Bedřich Smetana Prodaná nevěsta

Ilustrace: Miroslav Šolc

Obrazy z opery

Nastudování	Martin Vydra
Flavir	Ludmila Juránková
Fezie	Jonáš Benda
Mařenka	Natsumi Matsuzaki
Jeník	Jakub Turek
Vašek	Martin Vydra
Fecal	Ondřej Slavičinský
Principál	Jonáš Benda
Esmeralda	Marie Šimůnková
Ludmila	Kristina Kubová
Krušina	Martin Vydra
Háta	Kristina Kubová
Indián	Sylva Samšiháková
Akrobatka	Kateřina Nováková

3. září 2022 ve 14. hodin
Zahrada Šolcova statku

Vstupné dobrovolné.
www.solcuvstatek.cz

◆ HOŘICE –

**SLAVNOSTI
HOŘICKÝCH TRUBIČEK** 10. ročník

Program:

9:00	Mažoretky
9:30	BibiBum
10:30	Švitorka
12:00	Schovanky
13:00-16:00	Výstava veteránů
13:30	Zamčená hlava
15:00	LIPO
16:30	Holki
18:00	Vaták
20:00	Olympic revival

**3.
Září
2022**

◆ **JIČÍN** – První zářijový víkend **2. – 4. září** se uskuteční již pátý ročník *Lodžie Worldfestu*, který je zaměřen na world music, alternativní hudbu a netradiční divadlo. Třídenní festival se bude konat v areálu barokního letohrádku Valdštejnské lodžie a blízkém okolí.

Na programu nebudou chybět čeští a zahraniční hudebníci, divadelní inscenace a program pro děti. Vzhledem k událostem na Ukrajině bude specialitou tohoto ročníku dramaturgická linie zaměřená na ukrajinskou kulturu.

Sobotní dopoledne **3. září** začne fantaskním dýchánkem v lese. Mezinárodní tvůrčí tým se inspiroval ukrajinskou mytologií. Paralelu mezi příběhy uprchlíků a tradiční pohádkou o Červené karkulce uvede ukrajinsko-český tým divadla Drak. Návštěvníci budou mít možnost ochutnat tradiční ukrajinské pokrmy, v dětském stanu se budou číst ukrajinské pohádky a večer završí koncert kapely ze Lvova Грυνα - YAGODY.

Dále festival bude hostit francouzskou kapelu Zlabya, norskou zpěvačku Ane Bjerkan se smyčcovým triem, švédskou violistku Mika Akim nebo česko-polskou písničkářku Beatu Bocek. Z tuzemských umělců se představí například post folklórní trio Ponk, klarinetoví kouzelníci Clarinet factory nebo legendární kapela Majerovy brzdové tabulky.

Divadelní program bude složen například z romského představení divadla Líšeň, Zlatovlásky divadelníka Víti Marčíka nebo kočovného představení Cirkus Faust. Více informací a předprodej vstupenek naleznete na www.worldfest.cz.

(Valdštejnské imaginárium, *Jičínský zpravodaj*)

tanvaldsko

♦ **SMRŽOVKA** – Na Tanvaldském Špičáku v Jizerských horách skončila bezmála po pěti měsících oprava více než sto let staré kamenné rozhledny.

Přístupná bude od soboty.

„Rekonstrukce věže byla zdárně dokončena.

Rozhledna má novou střechu, nový návštěvnický ochoz a schodiště,“ uvedl za provozovatele Petr Bažant.

Opravený je i plášť rozhledny, vyměněná jsou okna na věži a součástí rekonstrukce bylo i přesunutí antén mobilních operátorů tak, aby nezasahovaly do návštěvnického ochozu a nebránily výhledu. „Antény na rozhledně zůstaly, ale došlo k jejich přemístění, kdy jsme se snažili, aby i pohled na věž rozhledny doznal změny a antény nebyly dominantou,“ dodal Bažant.

Oprava rozhledny stála přes pět milionů korun a dělala se v rámci evropského dotačního projektu.

Rozhledna patří mezi nejznámější v Jizerských horách, nachází se na vrcholu

lyžařského areálu. Je u ní výstupní stanice sedačkové lanovky. Z rozhledny lze vidět nejen Jizerské hory a Krkonoše, ale také Ještědský hřeben a Český ráj. Postavená byla v roce 1909, její současná podoba je z roku 1930. Vysoká je 18 metrů a nahoru vede 69 schodů.

(Náš REGION – ČTK; foto: facebook Lubora Černošlávka)

mnichovohradištsko

♦ **MNICHOVO HRADIŠTĚ – Závodníci Bobkovi: Muzeum připravilo výstavu o automobilových závodnících, která voní benzínem**

Výstava, která bude od čtvrtka 8. září do neděle 30. října 2022 připravena v Muzeu města Mnichovo Hradiště, ve 2. patře mnichovohradištského zámku, je věnována historii rodiny Bobkových z Mnichova Hradiště. Fotografiemi, videi a unikátními předměty připomíná nejen úspěšné roky automobilových závodníků a legend motorsportu, Václava Bobka st., Jaroslava Bobka a Václava Bobka ml., ale i osudy ostatních členů rodiny. Vernisáž se koná **ve čtvrtek 8. září od 17 hodin** v prostorách muzea.

Příběh Václava Bobka st. (1914 - 1980) je příběhem splněného snu. Z chlapce, který snil o studiu elektrotechniky, byl fanouškem motorismu a ještě předtím, než získal řidičský průkaz, si přivydělával rozvážením zboží starým nákladním vozem, se stal nejen úspěšný závodník, který stál u zrodu československého automobilového sportu, ale nakonec také vedoucí sportovního oddělení automobilky Škoda. Jako mechanik svého staršího bratra začínal Jaroslav Bobek (1928-2007), který rovněž zakotvil ve Studijním a vývojovém oddělení Škoda. Ten za volanty závodních speciálů sedal 25 let a vrchol své závodnické kariéry zažíval se Škodou 130 RS. Rovněž je spoluautorem otevřeného závodního speciálu Spider. Václav Bobek ml. (nar. 1944), třebaže pocházel z motoristického prostředí a v automobilce začínal na dílně svého otce, si musel cestu na závodní okruhy prošlapat sám. Prý aby to neměl příliš snadné. I z něj se stal uznávaný závodník, několikanásobný mistr republiky a jezdec, který se v roce 1970 automobilce Škoda na mistrovství Evropy postaral o tehdejší největší úspěch firmy v poválečném období.

Výstava na fotografiích a videích představí nejen různé typy vozů Škoda, např. Škoda 1100 OHC Coupé, Škoda 440 – Spartak, Škoda Spider 728 S nebo Formule 3, kterými Bobkovi absolvovali desítky závodů v Čechách (Brno, Rosice, Most, Jičín, Mladá Boleslav atd.) i zahraničí (*Le Mans, Tour d'Europe, Alpská Rallye, Shell 4000 Rallye Kanada, Monte Carlo* atd.), ale i biografie a výčet úspěchů všech tří závodníků a také řadu autentických předmětů.

Doprovodný program k automobilové výstavě je připraven na sobotu 17. září 2022, kdy se na náměstí v Mnichově Hradišti koná Sousedská slavnost.

Na parkovišti u Klášterského hostince u Karlových Varů budou vystavena historická závodní auta Bobkových. Stánek muzea na Sousedské slavnosti bude

rovněž tematicky zaměřen a cílit bude především na děti, které dostanou možnost vyrobit si předmět inspirovaný automobilovými závody. Součástí doprovodného programu bude rovněž beseda s Eduardem Líhařem, který bude v úterý 4. října od 18 hodin v městském kině v Mnichově Hradišti vyprávět o automobilových závodech a představí rovněž řadu unikátních fotografických a video materiálů. (Muzeum města Mníchovo Hradiště)

liberecko

♦ **HODKOVICE n/M** – V říčce Mohelka a Jeřmanickém potoce u Hodkovic nad Mohelkou na Liberecku uhynulo o předminulém víkendu několik tisíc ryb. Příčina je zatím neznámá, šlo zřejmě o jednorázové znečištění. Informovaly o tom *Deník* a liberecká příloha *MF Dnes*.

Zasažený byl zhruba pětikilometrový úsek mezi čistírnami odpadních vod v Jeřmanicích a Hodkovicích nad Mohelkou. „Vše nasvědčuje tomu, že se jednalo o jednorázové znečištění. Opticky v toku nebylo vidět znečištění, pěna, skvrny či zákal a ani nebyl zjištěn žádný nepatřičný pachový vjem,“ uvedl pro *Deník* mluvčí České inspekce životního prostředí (ČIŽP) Jiří Ovečka.

Původ znečištění zatím známý není. Inspektoři z několika míst vodního toku i od vyústění ČOV Jeřmanice odebrali vzorky k dalšímu zkoumání. Policisté také zajistili vzorek uhynulých ryb a odebrali i vzorky z vytipovaných míst, například kanalizace nebo šachty.

Není to první hromadný úhyn ryb v této lokalitě. „Stalo se nám to už mnohokrát, nikdy se nenašel viník,“ uvedl pro *MF Dnes* hospodář místní organizace Českého rybářského svazu v Hodkovicích nad Mohelkou Aleš Böhm.

Výši škody nedovede Böhlm zatím vyčíslit. Mezi uhynulými rybami převažovali pstruzi, byli tam ale i lipani podhorní, vranky obecné a další druhy. Jejich navrácení do vodního toku bude trvat několik let. „Vysazujeme tam původní formu pstruha potočního, který je považovaný za nedostatkové zboží. Je těžké ho sehnat a vypěstovat v takové míře, aby se to dalo během chvíle zase do pořádku,“ dodal Böhlm. (Náš REGION – ČTK)

liberec

♦ Liberecké muzeum restaurovalo devět set fotografií z přelomu 19. a 20. století

Severočeské muzeum v Liberci v květnu uzavřelo projekt na restaurování fotografií z vlastních sbírek. Do restaurovaného souboru bylo vybráno 900 sbírkových předmětů různých formátů. Tvořen je zejména historickými fotografiemi architektury a života starého Liberce z přelomu 19. a 20. století, třetinu restaurovaného celku pak tvoří snímky z druhé světové války. Jedná se o černobílé fotografie německé propagandy, sloužící coby fotomateriály databanky pro noviny a časopisy mezi lety 1939 – 1945. Práce prováděl licencovaný restaurátor celkem v šesti etapách.

„Projekt podpořený Evropskou unií umožnil kolegům ze Severočeského muzea rozsáhlou akci na záchranu sbírkových předmětů. Celkově se jedná o tisíce artefaktů včetně souboru devíti set kusů historických fotografií. Restaurování je velmi nákladná vysoce odborná činnost, a pokud se objeví dotační možnost, velmi ji vítáme,“ uvedla Květa Vinklátová, náměstkyně pro kulturu, památkovou péči a cestovní ruch Libereckého kraje.

Součástí projektu byla identifikace druhů technik. Největší zastoupení měly chemicky vyvolávané želatinové fotografie, kterých bylo 579 kusů, nechyběly ani albuminové papíry a lesklá kolódia, kterých bylo přibližně 150 kusů. Součástí většiny restaurovaných fotografií byla druhotná podložka. Snímky byly v minulosti leckdy několikrát nalepovány na různé podložky, kartony či vlepovány do nepůvodních alb. Jejich chemické i mechanické vlastnosti však často narušují stav sbírkového předmětu, v důsledku čehož fotografie rychleji stárnou, degradují a obraz z nich mizí. Z těchto důvodů je nutné se druhotných podložek odborně zbavit a ponechat pouze původní obaly.

Kromě sejmutí nepůvodních podložek většinu fotografií čekalo čištění. Fotografie na sobě nesly zejména vrstvy prachových částic, rezidua lepidel a otisky prstů. Souběžně s těmito poškozeními na mnoha předmětech nebo dokumentech byla patrná chemická degradace různého rozsahu. K dalším viditelným poškozením patří mechanické poškození sbírkových předmětů. Obvykle se jedná o potrhané, roztržené okraje, natržení, zlomy a další ztráty v materiálu. Sbírkové předměty kromě čištění byly mnohdy zpevněny, fixovány, ojediněle též retušovány.

„Jako kurátorka sbírek historických fotografií mám z proběhlého projektu nesmírnou radost, je to jeden z mála projektů, díky němuž jsme mohli nechat restaurovat velké celky, obvykle se restaurují sbírkové předměty v řádu maximálně desítek kusů, ne stovek, pro samotné sbírky je to samozřejmě velká úleva, když se fotografie dostávají do kondice a takto se jim výrazně prodlouží živostnost včetně důležité čitelnosti,“ doplnila Anna Dařbujanová ze Severočeského muzea v Liberci.

/ Anna Vašková, Liberecký kraj

♦ **Liberecké divadlo F. X. Šaldy jde do 139. sezony s heslem *DFXŠ za světlem* a chystá pro ni 13 premiér. Od víkendu začne hrát na své domovské scéně i druhé liberecké divadlo, loutkové Naivní.**

První premiérou sezony bude na konci září opera *Dialogy karmelitek* od Francise Poulence. Operní soubor chystá pro sezonu další dvě známá díla - *Čardášová princezna* a *Madam Butterfly*, a komponovaný pořad nazvaný *Cesta*. „Tituly, které v letošní sezoně soubor opery představí, jsou sice různorodé, avšak téma mají podobné - vytrvalost, odhodlání, obětování se a především nezdolnou víru člověka, že dobro musí zvítězit nad zlem,“ uvedl vedoucí operního souboru Karol Kevický.

Činoherní soubor bude mít v sezoně sedm novinek, první bude v říjnu Moliérova komedie *Tartuffe*. Dalšími bude známé komorní drama *Kdo se bojí Virginie Woolfové?*, lidová vánoční hra *Komedie o narození Páně*, hra o dramatickém osudu poslední francouzské královny nazvaná *Marie Antoinetta*, Havlova *Audience*, drama *Želary* a hra Martina McDonagha *Kráska z Leenane*.

Balet bude mít dvě nová představení. První novinkou bude taneční inscenace nazvaná *Šach mat / Carmen* a druhou pohádkový příběh *Princezna Hyacinta*.

(Genus)

♦ Liberec chce získat a obnovit lanovku na Ještěd. Kraj je ochoten město podpořit

Jednání o budoucnosti lanovky na Ještěd přineslo výsledky. Po včerejším setkání členů strategické skupiny se statutární město Liberec rozhodlo nabýt areál Českých drah, kudy lanovka projížděla, než se loni na podzim zřítla.

Českým drahám doposud lanovka i pozemky patří. Liberecký kraj je připraven výstavbu nové lanovky finančně podpořit poté, co bude mít město dokončený projekt. Stavba vyžaduje podle odhadů investici ve výši 300 milionů korun.

„Československé dráhy kdysi vybudovaly po celé republice množství lanovek, ale dnes zůstala v našem majetku pouze tato jediná. Na základě předběžných tržních konzultací a dalších expertíz nám tak vyšlo jako nejvýhodnější řešení najít pro obnovu lanovky partnera, který současnou dráhu odkoupí a vybuduje na Ještěd novou moderní lanovku. Uspořené prostředky ve výši nejméně 250 až 300 milionů korun pak můžeme nasměrovat do obnovy vlaků a vylepšení našich služeb na železnici,“ objasnil postup Českých drah Jiří Jeřeta, člen představenstva a náměstek generálního ředitele pro osobní dopravu.

„Město Liberec je vlastníkem všech pozemků v lokalitě ještědského areálu a rádi bychom si i do budoucna uchovali kontrolu nad dalším budoucím vývojem a rozvojem v tomto území. Společně s Libereckým krajem také dlouhodobě usilujeme o zapsání Ještědu do seznamu světového dědictví UNESCO a i lanová dráha v tom nepochybně bude hrát do budoucna roli. Nyní jsou na řadě jednání v orgánech města o možnostech a variantách převzetí areálu a také majetko-právních úkonech. Ty potrvají asi půl roku a rozhodne o nich až nové zastupitelstvo. Za sebe si neumím představit, že by město lanovku nezískalo. Považoval bych to za obrovskou chybu,“ dodal primátor Jaroslav Zámečník.

Budoucí podoba lanové dráhy by podle primátora měla respektovat i vzhled hotelu na Ještědu. O tom, jaký typ lanovky na Ještěd bude do budoucna jezdit, zatím není rozhodnuto.

„Zároveň platí, že město musí hledat strategického partnera na projektování, výstavbu a budoucí provoz lanovky,“ doplnil liberecký primátor.

„To, že statutární město Liberec má zájem lanovku získat do majetku, obnovit ji a provozovat, považuji za dobrou zprávu. Lanovka na Ještěd byla odjakživa symbolem nejen Liberce, ale i celého našeho regionu. Jsem proto rád, že České dráhy přijaly rozumnou nabídku statutárního města Liberec, které projevilo zájem areál a lanovku nabýt do vlastnictví. Liberecký kraj je ochoten záměr investičně podpořit poté, co město připraví projekt na její výstavbu. Jsme rozhodnutí jednat kromě města i s novými vlastníky Českých radiokomunikací. Považuji za významnou také případnou dohodu s majitelem hotelu Ještěd,“ uvedl hejtman Martin Půta.

Současný majitel lanovky, České dráhy, před časem podepsal čtyřstranné memorandum s Libercem, krajem a společností TMR o tom, že všechny strany mají zájem na stavbě nové lanovky na Ještěd.

Lanovku nelze obnovit v původní podobě, protože podle současných technických norem nemohou jednotlivé kabinky pojmout takový počet cestujících. Nová lanovka by mohla využívat oběžnou technologii s kabinkami pro 8 až 10 osob. Uvažuje se také o prodloužení její dráhy tak, aby plynule navazovala na konečnou tramvajovou stanici. Lanovku plánuje Liberec začlenit do městské hromadné dopravy.

„Příští rok v červnu bude dokončena rekonstrukce silnice ze Světlé pod Ještědem na Výpřež. Chceme poté, aby pod Ještěd zajížděly autobusy, a to do doby, než se postaví nová lanovka. Souběžně s tím budeme pracovat na vytvoření fungujícího systému parkování, které by odpovídalo významu této turisticky hojně navštěvované lokality, a to včetně informačních panelů, jež by napomáhaly regulovat dopravu,“ dodal Jan Sviták, náměstek hejtmána kraje pro resort dopravy. (Filip Trdla, Liberecký kraj; foto Anna Tomášková)

♦ Akce premiérového ročníku týdenního festivalu skla v Liberci navštívily tisíce lidí. A za měsíc se podle ředitele projektu Davida Pastvy možná bude konat i sklářský trh, zrušený kvůli bouři. „Přemýšlíme, že bychom udělali nějaký menší trh na konci září, možná i někde v interiéru.“ Sobotní trh na náměstí před radnicí měl patřit mezi vrcholy festivalu, prezentovat se na něm mělo kolem 50 výrobců skla a šperku. „Bohužel ta strašná bouře v pátek večer zničila vybavení, zničila i připravené sklo některých výrobců a poškodila také mobilní sklářskou pec, která fungovala dobře v předchozích dnech,“ dodal ředitel Pastva. (Genus)

♦ Pavilon opic v liberecké ZOO bude několik týdnů uzavřen. Čeká ho částečná rekonstrukce

Ve čtvrtek 1. září 2022 začala v liberecké ZOO rekonstrukce pavilonu opic. Ta potrvá minimálně do listopadu a vnitřní část budovy díky ní projde výraznou

proměnou. Budou vyměněny veškeré skleněné plochy, zvětší se vnitřní ubikace menších druhů opic a v návštěvnické části přibudou nové vzdělávací prvky. Po dobu stavebních úprav bude pavilon pro veřejnost zcela uzavřen.

S koncem hlavní návštěvnické sezóny liberecká ZOO na několik týdnů uzavře pavilon opic. Ten čeká celá řada stavebních prací a jeho vnitřní část projde výraznou proměnou. Menší druhy opic, které pavilon obývají, se dočkají větších vnitřních prostor a návštěvníci se mohou těšit na nové vzdělávací a dekorativní prvky i zbrusu novou podlahu a skla, jež zpříjemní výhled na chované primáty. „Slíbili jsme, že ve stávající části zoologické zahrady začnou opravy a rekonstrukce ihned po převzetí zahrady od města. Oprav se dočkal dětský koutek, který je součástí zahrady. Díky tomu je tam po celou sezónu mnohem vyšší návštěvnost. Projektujeme částečnou rekonstrukci Lidových sadů, v těchto dnech začne oprava střechy Divizny, připravuje se pro papoušky nestor kea, a právě také pavilon opic. S novou sezónou budou mít také návštěvníci k dispozici nové občerstvení ve spodní části zahrady. Je toho před námi mnoho, a je to možné díky dohodě, kterou uzavřel Liberecký kraj s městem Liberec ohledně společného financování investic,“ uvedla Květa Vinklátová, náměstkyně libereckého hejtmana.

Z důvodu rekonstrukce musela pavilon dočasně opustit i většina chovaných druhů, zůstala pouze tři členná skupina šimpanzů. Mangabejové žlutobříší a giboni bělolící byli dočasně umístěni v ZOO Ostrava, makaci lví byli přesunuti do uvolněného výběhu po mangabejích a kočkodani Dianiny společně s tamaríny pinčí našli dočasné útočiště v zázemí liberecké ZOO. Zpět do zrekonstruovaného pavilonu už se ale nevrátí tlupa makaků lvích. „Abychom mohli zvětšit výběhy a s tím i zlepšit životní podmínky a welfare našich primátů, po dohodě s mezinárodním koordinátorem jsme se rozhodli ukončit chov makaků lvích. Přestože se jedná o ohrožený druh, četnost jeho populace chovaná v lidské péči je dlouhodobě stabilní. Oproti tomu mangabejové žlutobříší, kočkodani Dianiny i giboni bělolící jsou v zoologických zahradách chováni poměrně vzácně, a proto je v zájmu záchrany druhu naopak jejich chovy rozšiřovat,“ vysvětlila zooložka a kurátorka chovu primátů Petra Bolechová.

Návštěvníci mohou makaky lví v liberecké ZOO pozorovat až do poloviny října. Pak budou za účelem obohacení chovu transportováni do jiných zahrad. Tři samci budou zařazeni do tlupy makaků v ZOO Plzeň a dvě samice poputují za novým partnerem do zoologické zahrady v Haifě.

Rekonstrukce, která potrvá minimálně do listopadu letošního roku, vyjde libereckou zoo zhruba na 2 miliony korun. V letošním roce ZOO Liberec zahájí stavební práce také na novém pavilonu pro novozélandské papoušky nestory kea i na rekonstrukci návštěvnické části pavilonu žiraf. Dokončeny by měly být i stavební a technické úpravy v pavilonu tropů, které přinesou lepší klima a podmínky jak zvířatům, tak i tropickým rostlinám.

„Zároveň bych rád připomněl, že veřejnost může naše další plánované investiční záměry včetně jejich vizualizace a aktualit průběžně sledovat na našich webových stránkách v podsekcí Budoucnost Zoo Liberec,“ dodává ředitel ZOO David Nejedlo.

liberecký kraj

♦ Zemědělcům v kraji zbývá posekat přes 840 hektarů s obilím, což je skoro pět procent v kraji osetých ploch. Už nyní je ale jisté, že úroda bude v kraji nadprůměrná.

Zemědělci zatím v kraji sklidili 114 792 tun obilí, což je už nyní nejvíce za posledních šest let. Výnos na hektar 6,18 tuny je nejvyšší minimálně za posledních 19 let. (Genus)

♦ Nejlepším výrobkem Libereckého kraje roku 2022 je zrající ovčí sýr nakládáný v oleji od Michala Sabáčka z Volfartic na Českolipsku. Zvítězil nejen ve své kategorii mléko a mléčné výrobky, ale také v celkovém hodnocení. Druhá je Vratislavická kyselka citron, kterou letos vrátil na trh jablonecký výrobce sirupů a medovin Kitl.

Na třetím místě skončila škvarková pomazánka od mimoňské firmy Váša. Kromě tří nejlepších ponese nově označení Výrobek Libereckého kraje také světlá tlačěnka od firmy Váša, jahodový cheesecake Pavly Pospíšilové z Hodkovic n/M, polotmavá dvanáctka z Beranova pivovaru, labužnická paprikajda od Martiny Papežikové z Turnova, přírodní bio kefír Ladislava Stehlíka z Jablonce n/N a také žitno-pšeničný kvasový chléb od Lukáše Maška z Velkých Hamrů, který navíc získal cenu i za přínos ke zdravému životnímu stylu. V letošním, 18. ročníku posuzovala porota 116 výrobků. Největší konkurence byla v kategorii mléko a mléčné výrobky. (Genus)

za humny

♦ **NOVÝ BOR – V kině vystavují unikátní gobelíny podle Dalimilovy kroniky**

Unikátní soubor dvaceti gobelínů, jejichž námětem je Dalimilova kronika, vystavuje textilní výtvarnice Věra Mičková v Městském kině v Novém Boru. Zatímco originál vzácného rukopisu je běžně nedostupný, gobelíny, na nichž jsou zachyceny epizody z českých dějin, si mohou návštěvníci nyní prohlédnout denně až do konce září.

Ke tkanému ztvárnění si Věra Mičková vybrala iluminace z tzv. pařížského zlomku Dalimilovy kroniky. Kronika tak řečeného Dalimila je nejstarší dějepisné dílo v českém jazyce, datováno do první poloviny 14. století. Národní knihovna schraňuje ve svých sbírkách tři úplné rukopisy a dva zlomky psané česky. V roce 2005 do archivů přibyl i zlomek přeložený do latiny, který český stát získal dražbou v pařížské aukční síni. Při tvorbě metrových gobelínů vycházela Věra Mičková ze scanů, které jí poskytla Národní knihovna.

„Při jejich tvorbě v sobě autorka nezapřela pedagožku. Všichni víme, že existuje Dalimilova kronika, ale málokdo ví, co v ní je. Obrazy tak doplnila o úryvky z kroniky, které ze staročeského originálu přeložila Marie Krčmová a přebásnila Hana Vrbová,“ uvedla Ilona Rejholcová, jednatelka Kultury Nový Bor.

Výtvarnice Věra Mičková je zároveň učitelkou dějin umění v Olomouci, tkaní se věnuje přes čtyřicet let. Na svém kontě má také zahraniční úspěchy. Vytvořila repliku jedné z nejslavnějších světových tapisérií známé pod názvem *Tapisérie z Bayeux*.

„Chystáme s autorkou další výstavu, kdy bychom chtěli v městském divadle představit její repliky obrazů *Čtvero ročních období* od světoznámého malíře Alfonse Muchy,“ nastínila další počín Ilona Rejholcová. (Město Nový Bor)

♦ ZÁKUPY – Státní zámek Zákupy se v pondělí 12. září otevře hendikepovaným v rámci projektu Památky bez bariér

Projekt Památky bez bariér přináší do Libereckého kraje možnost navštívit Státní zámek Zákupy i hendikepovaným. Vstup je zdarma pro držitelé průkazů TP, ZTP/P a ZTP i jejich asistenty. Kapacita prohlídek je omezená, proto je rezervace nutností. Projekt organizuje Národní rada osob se zdravotním postižením České republiky (NRZP ČR) společně s Národním památkovým ústavem (NPÚ).

„Jsem rád, že mezi vybrané památky patří právě zákupský zámek, který bude přizpůsoben specifickým potřebám různých typů zdravotních hendikepů, ať už se jedná například o postižení tělesné, sluchové nebo zrakové. Byla by opravdu škoda, kdyby tolik krásných míst nebylo přístupno určité skupině lidí,“ uvedl Petr Tulpa, náměstek hejtmana pro resort sociálních věcí.

V rámci dne mobility je uzpůsoben prohlídkový okruh jménem „Zámek za

Františka Josefa I.“, který je vhodný pro osoby se všemi typy zdravotního postižení. Prohlídka vede místnostmi v severním a západním křídle druhého patra, které mají dochovanou původní výzdobu z 2. poloviny 19. století. Výklad průvodce je zaměřen na období, kdy zákupský zámek patřil císaři Františku Josefovi I., který jej sám navštěvoval a zároveň i propůjčoval k letním pobytům svým blízkým příbuzným (např. svému synovi korunnímu princovi Rudolfovi či své švagrové arcivévodkyni Marii Tereze z Braganzy). Součástí okruhu bude prohlídka historické zámecké kuchyně v přízemí zámku.

Prohlídka je vhodná pro osoby s pohybovým hendikepem i pro vozíčkáře. Na jednu prohlídku je maximální kapacita osm vozíčkářů s osmi asistenty.

Vhodná je prohlídka také pro osoby se zrakovým hendikepem, kteří si budou moci některé vystavované exponáty osahat. Pro všechny návštěvníky je volně přístupná barokní zahrada a anglický park.

Jedna prohlídka trvá maximálně hodinu. Zahájení prohlídek proběhne na nádvoří zámku. Čas prohlídek je zatím stanoven na 9:00, 10:00, 11:00, 12:00, 13:00, 14:00 a 15:00 hodin. V případě zájmu budou prohlídky v rámci možností přidány.

Svůj termín si mohou zájemci rezervovat u koordinátorky NRZP Libereckého kraje Marcely Ježkové na e-mailu liberec@nrzp.cz nebo telefonicky na čísle 736 751 207.

Nahlášení účasti je nutné co nejdříve, konečný termín je 6. 9. 2022.

(Anna Vašková, Liberecký kraj)

♦ **KRAVAŘE – Místo šindelů bobrovky. Vísecká rychta dostane novou střechu**

Výměnu střešní krytiny připravuje společně Vlastivědné muzeum a galerie v České Lípě a Liberecký kraj. Uvolní 300 tisíc korun na zpracování předprojektové přípravy. Dosavadní, již dožilé šindele nahradí pálené tašky, takzvané bobrovky.

„Šindele jsou velmi náročné na údržbu. S tím souvisí i mimořádné finanční nároky. Výměna šindelů za pálené tašky je samozřejmě odsouhlasená památkáři. Výměnou vyřešíme každoroční problémy, které máme jak s údržbou, tak zatékáním do objektu,“ uvedla Květa Vinklátová, náměstkyně hejtmana Libereckého kraje.

Vísecká rychta je zachovalé, velké roubené stavení v osadě Víška obce Kravaře. Je největší tamní zajímavostí. 5. dubna 1986 byla v zrestaurovaném objektu zpřístupněna první expozice pod názvem Muzeum lidového umění a života na českolipském venkově. Nyní je jednou ze tří poboček Vlastivědného muzea a galerie v České Lípě.

Původně na rychtě byla expozice zaměřená na vývoj lidové architektury a bydlení v severních Čechách. Později tam byla soustředěna řada kusů malovaného nábytku z období od konce 18. do poloviny 19. století i nábytek movitějších venkovanů. Nejstarší skříň je z roku 1761. Expozici stále doplňují nové přírůstky, naučné tabule i mapky. Přízemí je upraveno do doby, kdy zde žila rodina rychtáře Kerna, který nechal rychtu přestavět roku 1797. Původní rychta zvaná Valdštejská hospoda zde stála od roku 1509. Víseckými rychtáři

byly střídavě příbuzné rodiny Kernů a Fuchsů. Posledními obyvateli byl rod Wilhelmů, a to do roku 1945. Komory v patře byly upraveny na tematické celky s ukázkami malovaného nábytku, truhlářství a řezbářství, zpracování chmele a lnu. Ve stáji v přízemí je umístěna jedna z největších stálých expozic o praní prádla. Celou expozicí se prolíná historie vývoje severočeského domu. V areálu rychty se konají krátkodobé výstavy a akce, jakými jsou Masopust, Velikonoce, řemeslná setkání a další.

Výměna střechy navazuje na předchozí úpravy areálu Vísecké rychty, které již kraj dokončil. Byla vyměněna střecha na stodole. V ní se připravuje stálá expozice o zpracování zemědělských plodin nazvaná *Práce ve stodole*. Dokončen a otevřen byl nový přístřešek se stálou expozicí zemědělských strojů pod názvem *Práce na poli*. Dokončeny byly i venkovní terénní úpravy zemědělského dvora. Obnovena byla původní dlažba, hnojiště a další původní prvky areálu. V plánu je i záchrana přilehlého holubníku se sklepeními a hospodářskými prostorami.

/ Jan Mikulička, Liberecký kraj

náš jubilant

Zuzana Kočová (* 17. 8. 1922 v Jičíně, † 13. 6. 1988 v Praze)

Dnešní medailon věnujeme spisovatelce, dramatičce, režisérce a divadelní herečce Zuzaně Kočové. Pokřtěná byla jako Liběna, na Zuzanu se úředně

přejmenovala až v roce 1947. Ačkoliv se ve zdejší městě narodila, dětství a mládí prožila většinou v Praze. Tam chodila do obecné školy a potom na Akademické gymnázium.

Z gymnázia ale před maturitou odešla a nastoupila na hereckou školu při divadle E. F. Buriana. V tomto divadle hrála až do jeho uzavření v roce 1941. Poté získala angažmá v Horáckém divadle v Třebíči a v letech 1942 – 1945 působila v zájezdovém souboru Středočeské činohry Josefa Burdy. Tam hrála po boku slavných herců té doby, jako byl Zdeněk Štěpánek nebo Karel Höger. Na konci války se po popravě otce zapojila aktivně do odboje. Po skončení druhé světové války nastoupila zpět do Burianova divadla. V roce 1953 se za E. F. Buriana provdala, jejím synem je písničkář Jan Burian. V tomto divadle, které postupně měnilo majitele i název, pracovala jako umělecká vedoucí, lektorka a herečka. Po Burianově smrti z divadla odešla.

Po několika letech hledání založila v roce 1964 divadlo Maringotka, pro které psala a upravovala hry a působila v něm jako dramaturgyně, režisérka a herečka. Snažila se zde pokračovat v práci E. F. Buriana, jeho divadelních principech a postupech. Divadlo Maringotka bylo zrušeno v době normalizace.

Zuzana Kočová načas skončila jako prostá úřednice v Obvodním kulturním domě, pak několik let pracovala jako dramaturgyně literárně dramatického vysílání Československého rozhlasu (1974–1978).

V osmdesátých letech podnikla cesty na Island a do Skotska a o obou cestách napsala cestopisy. Začala také organizovat psychoterapeutická sezení, zabývala se etnoterapií a psychodramatem. Její práce skončila náhlým úmrtím následkem srdeční slabosti 12. června 1988 v Praze. Zemřela ve věku nedožitých 66 let.

Zuzana Kočová se ve svém životě věnovala několika profesím. Jako redaktorka pracovala pro časopis Umělecký měsíčník a přispívala do tehdejších časopisů jako Tvorba, Květy nebo Rudé právo.

Jako herečka a dramatička působila v divadle E. F. Buriana, pro něž upravovala prózy českých i světových autorů a psala dramata se současnou tematikou.

Jako spisovatelka psala prózy a cestopisy. Její první kniha byly vzpomínky na dětství v Jičíně a její divadelní počátky v Burianově avantgardním divadle. Jmenovala se *Pět sešitů ze začátku* a vyšla v roce 1975. Byly to beletristicky zpracované části jejích deníků, kterých za celý svůj život napsala celkem 120. Hrdinkami jejích próz *Tychonova hvězda* nebo *Čtyři stěny* jsou ženy, které v přelomovém období svého života hledají nové možnosti vlastní realizace v profesi i soukromém životě.

Své zážitky z cest po Islandu a britských ostrovech popsala v cestopisech *Chvála putování* a *Potíže putování*, které vyšly v letech 1984 a 1989.

Její literární díla byla z velké části již digitalizována. Ve fondu Knihovny Václava Čtvrťka v Jičíně se můžete seznámit s většinou z nich, ať už v papírové nebo elektronické podobě.

V roce 2021 vyšla kniha *Protančit život*, která představuje tuto dramatickou a spisovatelku koláží jejích pečlivě vybraných deníkových zápisků, dobových textů, článků a ohlasů, které komentuje její syn Jan Burian. Vznikl tak velmi zajímavý portrét této významné osobnosti české divadelní kultury tehdejší doby.

/ Iva Rodrová, Jičínský zpravodaj

výtvarno

♦ Opustil nás malíř Michail Ščigol

Ač narozen v Čeljabinsku, stal se ikonou Železnice a Jičínska. Život a dílo výtvarníka Michaila Ščigola přesáhly hranice východních Čech i rodné Ukrajiny. Obdiv si vysloužil na výstavách po celé Evropě i ve Spojených státech amerických a stal se jedním z nejvýznamnějších současných výtvarníků působících na území České republiky.

Michail Ščigol zemřel 20. července 2022.

Narodil se 26. srpna 1945. Oficiálně v Sovětském svazu, avšak Michail Ščigol byl vždy hrdý na svůj ukrajinský původ, přestože Ukrajina tehdy jako samostatný stát neexistovala. Jakožto citlivý člověk s mimořádným talentem prožíval dětství za časů opresivního sovětského režimu a pomalé obnovy země z hrůz druhé světové války.

Vystudoval Vysokou školu architektury v Kyjevě a poté obor urbanistiky Vysoké školy architektury v Moskvě. Profesionálně působil jako projektant a architekt, avšak časem se do popředí dostávala jeho výtvarná tvorba.

Zlomem byl rok 1990, kdy začal působit v Československu a kdy se zrodilo jeho spojení s Železnicí u Jičína.

Fascinovaly ho emoce. V jeho díle barvy reprezentují složité pocity. Jako malíř byl zřejmě nejvíce ovlivněn expresionismem, tudíž na první pohled byla jeho tvorba nabitá poněkud temnějšími emocemi, avšak už na ten druhý pohled obsahovala i naději, pokoru, odhodlání a sílu.

Fascinován byl například osobností vévody Albrechta z Valdštejna.

V obrazovém cyklu vytvořil portrét ambiciózního muže, ovlivněného, ba zajatého svými pocity. Tím, že vévoda svým divokým ambicím – citům – dal průchod, vznikla kontroverzní postava dějin, jež po sobě zanechala mnoho pozitivního i negativního. Obdobně vnímal například i Franze Kafku, který rovněž v zásadním momentu života otevřel své emoce, a tím se z něho – prakticky proti jeho vůli – stal jeden z nejvýznamnějších tvůrců.

Nikdy nepřestal hájit rodnou Ukrajinu, její právo na nezávislost a svobodu.

Hovořil o ní jako o zemi s obrovským potenciálem, jak lidským, tak ekonomickým i přírodním. Zastával názor, že se může stát prosperujícím státem. Říkal, že

vše, co Ukrajina podle něj potřebuje, je nevměšování a klid, aby se oprostila od pozůstatků sovětské éry. Pan Ščigol silně prožíval rok 2014, kdy byl Ukrajině vojensky sebrán poloostrov Krym i jihovýchod území a kdy se Ukrajinci znovu stali oběťmi válečných hrůz. Zároveň byl velkým zastáncem míru, soužití a spolupráce mezi národy východní Evropy. Naopak nevraživost považoval za neštěstí.

Často také mluvil o loupeživé, násilné podstatě současného režimu v Rusku i o slabosti nebo naivitě Západu a varoval před důsledky tohoto mixu. Jeho smrt je o to symboličtější nebo dokonce tragičtější, že přišla právě v této době.

Pan Ščigol vytvořil obrazové cykly Noci v Železnici, ...jsem Tančící dům, Chorvatská nostalgie, Notre Dame, A. V. E. Valdštejn, Se Šporkem a Braunem a mnoho dalších. Za velké vyzdvižení stojí první zmíněná, neboť své setkání se Železnicí a s krajinou Jičínska považoval za osudové. Jeho ateliér v Železnici, který dlouhodobě udržoval, byl magickou skříňkou. Navenek víceméně běžný dům, uvnitř ovšem ukrývající nespočetná tajemství. Až zvědavý host nenacházel slova.

Upřímnou soustrast rodině a pozůstalým.

/ Jan Jireš, Jičínský zpravodaj

Portrét Michaila Ščigola načrtnutý roku 2013 jeho krajanem, malířem Oleksandrem Milovzorovem

♦ **ANTONÍN STRÍŽEK**
KRAJINY, KVĚTINY, ZÁTIŠÍ, MĚSTO

2. 9. — 16. 10. 2022

Galerie Václava Špály, Národní třída, Praha 1

Rozsáhlý dvůr zarůstá nízkým
býlím. Na druhé straně domu
projede pomalým hukotem vlak.
Vzduch se nehne. Pod velkým
oknem jsou na stolečku položené
fotografie.

Bílý závěs zakrývá polovinu
místnosti, je na první z nich.
Na druhé jede tramvaj večerním
městem, pod oblouky mostu stojí
auta. Květiny nehnutě hází stín
na divné chodbové podlaze
před oknem, to okno je nejspíš
zaprášené. Tato fotografie se stala již
takřka dokončeným obrazem. Štětec
nanáší sytější modrou na profil
schodů nad květinami. Zezadu už je
napsán název: *Hotelová chodba.*
A velkými písmeny *ANTONÍN
STRÍŽEK 2022.*

Fotografické předlohy mají dvojí
původ. Buď je tvoří sám malíř,

Antonín Strížek. Je výborný fotograf a řadu snímků také samostatně vystavuje. A nebo jsou zdrojem dobové knihy a časopisy, jejichž fotografické reprodukce žloutnou netečností a propadají se v paměti. Oživí je až malovaný obraz. Paradoxní koloběh, neboť samotné malířství má chuť být už jen samo pro sebe. To malířství, které zobrazuje to co je; které se nestydí klasických, tradičních, vymalovaných žánrů, jako je krajina. Jako je město. Květina. Zátiší. Mixér. Malíři se poznají podle rukopisu. A podle barev. Také podle námětů. V tomto smyslu je Antonín nezaměnitelný, rozpoznatelný na první pohled. Svůj styl si vymaloval ve druhé polovině 80. let a drží ho dodnes, ten styl má stále v sobě onu uhrančivou podmanivost strížkovské olejové malby, pomalého vrstvení, přesné zkratky a bělobou barev. Styl, který se nedá popsat. Musí se vidět.

Antonín Strížek (1959 v Rumburku) v osmdesátých letech studoval na AVU, kam se v roce 1997 na pět let vrátil jako vedoucí ateliéru malby. Je jedním z nejsledovanějších autorů české postmoderny. Působí v Praze a Milovicích.

(zdroj Martin Dostál kurátor výstavy)

♦ **SVIJANY** – Pivovar Svijany zdraží od října pivo. Bude to zhruba o devět procent, což odpovídá asi 1,5 koruny za půllitr. Podle obchodního ředitele Vratislava Žitky je důvodem zdražení veškerého sortimentu výrazný nárůst vstupních nákladů.

♦ **LOMNICE n/P** – Kulturní a informační středisko zve na *Nedělní koncert nejen pro hosty Zámecké kavárničky*, na kterém **v neděli 4. září** zahraje od 16 hodin na nádvoří zámku lomnická hudební skupina *Gorale*. Vstupné dobrovolné.

A lomnická pivovarská zahrádka zve na další řemeslné trhy **v sobotu 3. září** od 8 do 16 hodin. Od 14 hodin na trzích vystoupí jablonecká kapela *El Perro Lunatico*.

Michal Hrdý

nové sorry právě vyšlo !

trosečník – kulturně-spoločenský e-zin * vydavatel a redaktor: M. Fefík Podobský
fefik.sorry@seznam.cz * nechcete-li e-zin dostávat, dejte vědět!
všechna čísla naleznete na internetu: knihovna.jicin.cz/regionalni-zpravodaj